

Sfântul Nicolae Velimirovici este, fără putință de tăgadă, unul din marii scriitori bisericești ortodocși din veacul al XX-lea, de o mare prolificitate, lucru ce a făcut să fie socotit, pe bună dreptate, „Noul Gură-de-Aur al zilelor noastre... și dascăl sobornicesc al Bisericii.”¹ Potrivit cuvintelor unui alt mare theolog și părinte duhovnicesc Sârb, Arhimandritul Iustin Popovici, „el cugetă întru rugăciune, el filosofează întru rugăciune. Poți simți că, printr’însul, grăiesc sufletele purtătoare de lumină ale marile nevoitori ortodocși, și mai ales minunatul suflet al Sfântului Simeon Noul Cuvântător-de-Dumnezeu. El îl află pe Dumnezeu întru rugăciune, și simte întreaga Zidire. În rugăciunea sa, tuturor se face părtaș.” În chip paradoxal, însă, abia în ultimele decenii publicul Român a început să cunoască marea parte a scrierilor sale (chiar dacă, cu niște excepții notabile, adesea prin intermediul unor traduceri la mâna a doua, din Engleză sau Franceză, și de o calitate mai îndoielnică). Cartea pe care o țineți în mână împlinește anul acesta 86 de ani de când a cunoscut întâia oară lumina tiparului, la Belgrad, în 1923.²

A fost una dintre puținele lucrări ale Sfântului Nicolae ce au cunoscut o traducere Românească relativ timpurie, în 1939 – la 16 ani de la apariția originalului.³ Din păcate, n’a fost și una foarte izbutită, atât din

1. Sfântul Ioan Maximovici, Arhiepiscopul San Francisco-ului, citat în periodicul *Orthodox America*, nr. 158, și preluat ulterior de autori precum Episcopul Artemie al Rașkâi și Prizrenului în biografia *Novi Zlatoust: sveti Vladika Nikolaj, 1880-1956*.

2. Епископ Охридски Николај, *Мисли о добру и злу*, Полет, Београд 1923.

3. Nicolae Velimirovici, *Cugetări despre bine și rău*, traducere din Sârbește de B. Pisarov, cu o prefață de Gala Galaction, Tipografia Cugetarea, București, 1939.

punct de vedere lingvistic (căci traducătorul Bogoliub L. Pisarov, lector de limbă Sârbă la Universitatea din București, fie nu stăpânea tainele limbii Române, fie a lucrat în grabă și fără să acorde traducerii o atenție deplină, deoarece textul folosește stăruirot perifriza și omite pe alocuri cuvinte, ba chiar propoziții întregi), cât și editorial (având capitole lipsă și o așezare cu totul diferită față de ediția Sârbă din 1923).

În 2001 (și cu o reeditare în 2006) apare pe piața Românească o nouă ediție a cărții, cu un titlu modificat și un alt traducător,⁴ dar care, în afara actualizărilor ortografice și unor mici modificări, reproduce aproape neschimbat varianta interbelică (lipsesc cuvântul traducătorului, scrisoarea Sfântului Nicolae către publicul Românesc și prefața lui Gala Galaction). Se moștenesc, astfel, și toate greșelile și scăpările acesteia.

În cadrul proiectului de publicare a scrierilor Sfântului Nicolae Velimirovici, ne propusesem la început să reedităm traducerea din 1939. Ne-am văzut însă siliți să o revizuiim și să o refacem, ajungând practic la o retraducere, pentru a prezenta cititorilor Români textul în forma sa întreagă și neschimbată. Ne îngăduim, pentru referință, să reproducem câteva din nedesăvârșirile tuturor edițiilor de până acum, ce ne-au îndemnat la realizarea celei de față: sânt omise patru Gânduri (121, 154, 168, 180), alte două (60-61 și 149-150) fiind concatenate; lipsește cuvântul de început; lipsesc pasaje întregi (din Gândurile 30, 36, 48, 54, 91, 100, 107, 113, 139, 142, 148, 158, 169, 174, 186, 192, 193, 204, 205, 226, 238); titlurile mai multor Gânduri sânt schimbate față de original (12, 14, 15, 36, 41, 42, 48, 54, 81, 90, 108, 125, 165, 167, 172, 194, 204, 211, 212).

4. Episcopul Nicolae Velimirovici, *Învățăături despre bine și rău*, traducere din limba Sârbă de părintele Teofil Petrescu, Editura Sophia, București, 2001.

* * *

Gândurile adunate între copertile acestei cărți ne îmbrățișează cu o gingașă familiaritate: pentru creștini, ele par să vină nemijlocit din înțelepciunea Cărții Ecclisiastului, din Pildele lui Solomon, din Psalmi, din pildele Evangheliei, din Pateric și din capetele Filocaliei. Chiar și necreștinii vor putea regăsi aici căldura de „acasă,” în măsura în care au căutat vreo mângâiere în scrierile vechilor înțelepți ai Antichității. Un astfel de cititor ar putea afla din *Gândul* 30 că adevărul este „precum” realitățile elementare – aerul, lumina, apa, pământul – dar fără a se identifica cu ele, de vreme ce este nefăcut, ființează prin sine și se află în stare de dragoste, adică de jertfă.

Cu atât mai mult se vor regăsi în aceste pagini cei ce au îndrăznit să caute spre cer în ceasurile lor de deznădejde sau de bucurie. Căci această culegere de gânduri nu caută să fie, așa cum s'ar putea crede la prima vedere, o încercare de definire sau de clasificare a binelui și a răului; este vorba aici despre toate cele ale omului – de la poezie la seceriș, de la teologie la economie. Este o carte unde găsim gânduri despre toate, însă nu toate felurile de gânduri; găsim doar acele gânduri „plimbate prin cer,” așa cum ne îndeamnă Sfântul Nicolae Velimirovici să facem și noi în *Gândul* 43.

Dar ce este cerul? Este locul unde omul se face din nou întreg, urmându-I lui Hristos, Cel ce a unit întru Sine Cerul și Pământul. De aceea, gândurile care nu pot fi plimbate prin cer întinează pământul.

Tocmai această integralitate, proprie creștinismului, face ca scrierea de față să nu poată fi lesne expediată ca „literatură mistică,” adică nepractică, bună doar pentru firile contemplative. Sfântul Nicolae arată în chip repetat cum așezarea sufletească a omului determină nu doar rânduiala vieții lui, ci și rânduiala din

lume. Prin urmare, răspunsurile la neputințele lumii de astăzi și din totdeauna nu se pot afla nici în știința Occidentului, nici în înțelepciunea Orientului, ci în descoperirea singurului izvor al dragostei, adevărului și dreptății, despre care Sfântul Nicolae vorbește lămurit în *Gândurile* 25 și 99. Într'adevăr, întreaga carte nu este altceva decât un urcuș către această Dragoste adevărată și acest Adevăr plin de dragoste ce S'a făcut om.

Redacția

SCRISOAREA P. S. NICOLAE CĂTRE
PUBLICUL ROMÂNESC LA ÎNTÂIA EDIȚIE A CĂRȚII
Domnului BOGOLIUB L. PISAROV
Lector de limba Sârbă la Universitatea din București.

Stimate Domnule Profesor,
Pace vouă și bucurie de la Domnul!

Am primit scrisoarea dumneavoastră prin care mă rugați să vă îngădui a traduce în limba Română cartea „Gânduri despre bine și rău.” Dacă îmi cereți această îngăduință, eu v’o dau bucuros; căci în principiu sânt pentru ca literatura Creștină să fie totdeauna liberă pentru răspândire, traducere și împrăștiere. În dar ați primit, în dar să dați, a zis Domnul către ucenicii Săi. De altfel, prin ce s’ar deosebi scriitorii Creștini de scriitorii obișnuiți laici, care atât de mult își apreciază dreptul lor de autor, încât din pricina lui merg chiar și la judecată? Dumnezeu să vă înzestreze cu harul Său, ca să izbutiți să traduceți drept „Gândurile...” în limba cea bogată și plăcut sunătoare Românească. Iar răsplata mea va fi prea mare dacă cititorii Români, iubiiții noștri frați ortodocși, se vor folosi câtuși de puțin de această carte pe calea desăvârșirii și a mântuirii lor. Rugându-mă Celui Preaînalt pentru sănătatea și pacea sufletească a dumneavoastră, rămân, binecuvântându-vă.

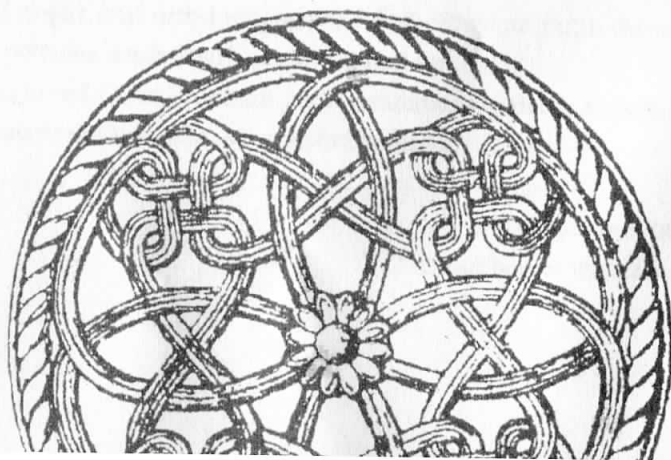
† Nicolae, Episcopul Ohridei
Ohrid, în anul 1939, Iugoslavia

UȘOR LUCRU ESTE SĂ ÎNVEȚI UN ANIMAL.
LESNE ESTE SĂ ÎNVEȚI PE UN NEÎNVĂȚAT.
DAR ANEVOIE ESTE SĂ-L ÎNVEȚI PE CEL CE,
NEÎNVĂȚAT FIIND,
S’A FĂCUT ALTORA ÎNVĂȚĂTOR.

GÂNDURILE 01-32

01 SUFLETUL – MAI DE PREȚ DECÂT TRUPUL

Timpul este pasărea care te împodobește cu penele sale pestrițe, dar care va și veni să smulgă cele ale sale. Dacă te vei lega cu sufletul prea mult de pene, timpul va smulge împreună cu penele și sufletul. O, cât de urâtă va fi atunci goliciunea ta!

02 DUMNEZEU – ROATA CEA MAI MARE

Roata mare se învâрте mai încet, dar ajunge din urmă roata mică, ce se învâрте mai repede. Cu cât roata este mai mare, cu atât rotirea este mai înceată și zgomotul mai mic; cu cât roata este mai mică, cu atât rotirea este mai iute și zgomotul mai mare. Acest fapt se potrivește și lucrurilor, și oamenilor. Roata cea mai mare din sufletul omului este Dumnezeu. Marginile ei nu se pot vedea, nici mersul ei nu se poate auzit din pricina mulțimii și a larmei roților celor mici. Însa în clipa în care toate roțile cele mici din sufletul omului se liniștesc, abia atunci sufletul se oglindește în nemăsurata roata dumnezeiască, în care se cuprinde cerul și pământul. Și în fața acestei vederi, pe cât de rară, pe atât de neașteptată, sufletul simte o bucurie de negrăit.

03 NECREDINCIOSUL ÎȘI ESTE SIEȘI CĂLĂU

Când omul își întoarce fața către Dumnezeu, toate drumurile duc la Dumnezeu. Când omul, însă, își întoarce fața de la Dumnezeu, toate drumurile duc spre prăpastie.

Cine se leapădă cu totul de Dumnezeu, și cu buzele și cu inima, acela nu săvârșește în viață nimic altceva decât cele ce duc la desăvârșita lui surprare, și trupească și sufletească.

De aceea nu te grăbi să cauți călău pentru cel necredincios. El însuși l-a găsit în sine, unul mai de încredere decât cel pe care i l-ar da lumea întreagă.